

JAARVERSLAG 2024 BIESBOSCH MUSEUMEILAND

**NATUUR,
CULTUUR
EN KUNST**

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	4
2. Samenvatting	5
3. Overzicht activiteiten 2024	6
4. Bezoekersaantallen 2024	10
5. Promotie en publiciteit	11
6. Samenwerkingsverbanden	12
7. Exploitatierekening 2024	13
8. Personeel & Organisatie	14
9. Green Key	15
10. Vereniging Vrienden van het Biesbosch MuseumEiland en sponsoren	16
11. Governance Code, Code Diversiteit & Inclusie en Code Fair Practice	18

1. VOORWOORD

Op het moment dat dit jaarverslag op uw fysieke of digitale deurmat valt, kampen we met de sociale en economische effecten van een kantelpunt in de geschiedschrijving.

Een ongekennde periode ligt voor ons. Ons 'crisismanagementsysteem' beproeft onze rechtsstaat en democratie, maar leidt ook tot "herwaardering" van de overheid. In deze staat van crisismanagement wordt 'regeren' meer dan ooit vooruitzien. Maar hoe gaan we om met de nieuwe geopolitieke verhoudingen, de steeds indringendere klimaatverandering en stikstofproblematiek op een reflectieve en niet-gepolitiseerde manier? Hoe gaan we de maatregelen van de overheden vormgeven? Ik wens ons museum en haar medewerkers met deze opgave in een tochtig cultuurklimaat veel succes, inventiviteit, maar ook sterkte toe.

Het is als voorzitter altijd een bijzonder moment om een voorwoord te schrijven over het jaar dat achter ons ligt.

Ik schrijf dit voorwoord overigens met plezier, omdat het mij de gelegenheid geeft om de waardering van het bestuur van het Biesbosch MuseumEiland over te brengen. Waardering voor onze medewerkers en de vele vrijwilligers die met een niet aflatende energie onze bezoekers welkom hebben geheten en het bijzondere gebouw hebben onderhouden.

Daarnaast zijn we veel dank verschuldigd aan onze sponsors en de gemeente Altena; zij maken het mede mogelijk om het museum te laten voortbestaan als een unieke plek in Noord-Brabant waar natuur, watermanagement en educatie samenkomen.

Tot slot zijn we trots op de vele 'vrienden van het Biesbosch Museum' en hun bestuur. Ook zij ondersteunen het museum op allerlei wijzen en verdienen onze erkentelijkheid.

Toch is een woord van zorg op zijn plaats. In onze ambitie hebben we verwoord dat we paviljoen 6 en 7 willen aanpassen om meerdere redenen. Ons museum wil een bijdrage leveren aan de actualiteit van ons tijdsgewricht: de strijd tegen en om het water. Dit betekent niet alleen dat bezoekers worden uitgenodigd voor een herhaald bezoek aan het museum, maar zeker zo belangrijk is de educatie. De jeugd zal immers de zorg over onze planeet naar een leefbare toekomst ook moeten borgen. Kennis is daarbij onontbeerlijk.

Met vriendelijke groet,
Yves de Boer - voorzitter Stichting Biesbosch MuseumEiland

2. SAMENVATTING

De bezoekersaantallen zijn na een aarzelende start vanwege slecht weer in het eerste kwartaal eind 2024 toch nog uitgekomen op het niveau van 2023. Ondanks dat de bezoekersaantallen gelijk zijn gebleven en de omzet is gestegen was het financieel qua exploitatie een moeizaam jaar. Mede door stijgende energie- en personeelskosten. De gemeente Altena honoreerde een beroep op exploitatiesteun. Daarnaast bleek het toch mogelijk (dankzij een succesvol beroep op verschillende subsidieregelingen) het bestaande museaal aanbod uit te breiden; scholen uit Altena aan te trekken en het jubileum op passende wijze te vieren.

3. OVERZICHT ACTIVITEITEN 2024

MUSEUM

In 2023 heeft Studio Marco Vermeulen opdracht gekregen een ontwerp te maken voor de herinrichting van de paviljoens 6 en 7. In 2024 hebben we Paul de Beer, Karla Niggebrugge en Dirk Sijmons als externe deskundigen bereid gevonden mee te denken in de planvorming. In 2024 is hard gewerkt aan de fondsenwerving, maar bleek het nog niet mogelijk voldoende geld bijeen te brengen om de herinrichting al in de winter 2024-2025 ter hand te nemen. Realisatie van het project is doorgeschoven naar de winter van 2025-2026. De teller voor de financiering staat eind 2024 op € 300.000. In 2025 zal de financiering via fondsenwerving verder ter hand genomen worden. Streven is in de winter 2025-2026 de herinrichting te realiseren.

In 2024 is een aanvraag ingediend bij de provincie Noord-Brabant in het kader van de subsidieregeling ‘Stimulans publieksbereik musea en theaters’. Ingezet is op het bereiken van meer jonge bezoekers. Daartoe is een tour ontwikkeld met gebruik van augmented reality (AR). AR is een innovatieve technologie waarmee een digitale laag gepresenteerd kan worden over de werkelijkheid. De bestaande expositie wordt gebruikt voor een aangepast verhaal en het museum wordt met behulp van een telefoon of Ipad aantrekkelijker en toegankelijker gemaakt.

Via de familie van de heer Drooger (oud directeur Boskalis, oud bestuurslid museum en mede-oprichter van de Vereniging Vrienden) is een bronzen bever in langdurig bruikleen gekregen. Het beeld heeft een plek gekregen in het bezoekerscentrum.

BRABANT HERINNERT 80 JAAR BEVRIJDING

In 2024 wordt de 80-jarige bevrijding van Brabant herdacht. In het kader daarvan zijn een aantal activiteiten georganiseerd.

Buitenexpositie Oorlogsbrieven in de Biesbosch

Gekozen is voor een buitententoonstelling. Op het eiland zijn immers al drie herdenkingsplaatsen te weten: Waiting for it to End van Alaa Minawi, het monument voor de broodcrossers en het monument voor de boeren in de Biesbosch. Gekozen is voor een buitententoonstelling met de titel Oorlogsbrieven. Bij de ontsluiting van ons archief vonden we een bijzondere briefwisseling tussen drie verschillende boeren uit de Biesbosch met Willem Reus uit Dordrecht.

Crossingstocht

Ter gelegenheid van de 80-jarige herdenking worden vanaf het museum in de periode september 2024- mei 2025 een aantal crossingtochten georganiseerd. Door de Biesbosch wordt naar het bruggetje van Sint Jan gevaren. In het museum wordt gestart met vertoning van de film ‘Grensrechters van de Biesbosch’.

WISSELEXPOSITIES

December 2023 – April 2024

Jaap Hartman

Het beeld van de griendwerker op het museumeiland is gemaakt door beeldend kunstenaar Jaap Hartman uit Woudrichem. Hij exposeerde met divers werk in het museum. Ter gelegenheid van deze expositie heeft hij een boek over zijn leven als beeldend kunstenaar uitgebracht, dat bij de opening van de expositie werd gepresenteerd.

April- Juli 2024

Thomas van Heck- collectie Kees de Ridder

Vanaf 7 april was nog nooit eerder geëxposeerd werk van Biesbosch-schilder Thomas van Heck te zien. Dordtenaar Kees de Ridder verzamelde door de jaren heen zestig schilderijen van de Biesbosch-schilder Thomas van Heck. Als lijstenmaker in de Museumstraat in Dordrecht kwam hij Thomas beroepsmatig tegen. Vaak kreeg hij in ruil voor het maken van de lijsten voor Van Heck een schilderij van de schilder.

Augustus- Oktober

Expositie Vic Gremmer

Vanaf zaterdag 3 augustus exposeerde Vic Gremmer gedurende twee maanden in het museum. Vic werkt en woont in de Biesbosch. Hij probeert zijn band met de Biesbosch en de natuur vast te leggen; zijn verwondering over de vormen, het licht, de sfeer en de kleur. “Misschien wel om mijn zijn te definiëren. Ik schilder alleen wat er al is, ik leer kijken, ik kijk, ik zie.”

Oktober 2024- Januari 2025

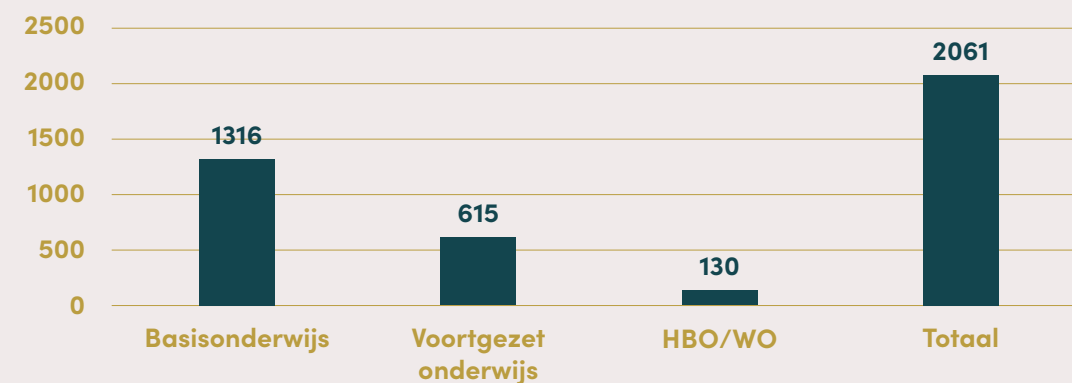
Expositie Henk van Dalen

Van donderdag 24 oktober tot en met 5 januari 2025 exposeerde de Dordtse kunstenaar Henk van Dalen. Aanleiding tot het samenstellen van de expositie was het uitkomen van het boek “Dierbare Herinneringen van een Biesboschbewoner” van schrijver Wim van Wijk, waarvoor hij 15 illustraties maakte. Naast de 15 tekeningen uit het boek waren 12 Biesboschlandschappen, gemaakt in de periode 2003-2021 en deels buiten getekend, te zien.

EDUCATIE

In totaal kwamen 2.061 leerlingen & studenten in schoolverband naar het museum. Het basisonderwijs maakte vooral gebruik van de programma’s Jet en Jan, Museumschatjes, programma inwonerbudget en de in samenwerking met SBB opgezette programma’s als Vogelpret en Beverpad. In september en oktober hebben 500 leerlingen van de groepen 4 van het basisonderwijs in de gemeente Altena het museum bezocht in combinatie met een buitenprogramma. Dat werd mogelijk dankzij een subsidie die inwoner en Biesbosch-gids Hans Lankhaar had aangevraagd bij de gemeente Altena waarmee vervoer en entree bekostigd konden worden.

BEZOEK SCHOLEN 2024 | AANTAL LEERLINGEN BIESBOSCH MUSEUM

EVENEMENTEN

40 jaar Biesbosch MuseumEiland

Het Biesbosch Museum opende voor het eerst zijn deuren aan de Spieringsluis in 1984 en vierde in 2024 dus het 40 jarig jubileum. Er zijn twee activiteiten georganiseerd, mede mogelijk gemaakt door een subsidie van € 4.000,-- van de gemeente Altena.

Website

Ter gelegenheid van het 40 jarig jubileum is op de website www.biesboschmuseumeiland.nl 40 weken lang een jaar uit de geschiedenis van het museum belicht. Te beginnen met het jaar 1984 in week 13 tot en met het jaar 2024 in week 53.

Fotowedstrijd

Van mei tot november is in het kader van het jubileum een fotowedstrijd georganiseerd. De Biesbosch is fotogeniek en geeft genoeg inspiratie; de natuur, de vogels, de ver- en doorzichten, niet te vergeten de insecten en natuurlijk recreatie. Elke week zijn drie foto's geselecteerd. Begin november zijn de veertig beste inzendingen geselecteerd, waaruit een winnaar is gekozen. De veertig winnende foto's worden begin 2025 geëxposeerd in het museum.

Herdenkingsweekend Tweede Wereldoorlog

De Biesbosch, met toen nog twee meter getijdenverschil, werd na de bevrijding van Noord-Brabant een grensgebied met het nog niet bevrijde Zuid-Holland. Daardoor ontstond de mogelijkheid per kano overtochten te maken (crossings), om o.a. mensen, berichten en medicijnen heen en weer te brengen. Dit gebeurde in de winter van 1944-1945, altijd bij maanloze nachten. De Duitsers probeerden de crossings tegen te gaan door meer te patrouilleren, wat de overtochten steeds gevaarlijker maakte.

Op zaterdag 4 en zondag 5 mei werden op het Biesbosch MuseumEiland verschillende activiteiten rond de herdenking van de Tweede Wereldoorlog georganiseerd.

ToBe Dordrecht, Brabant Herinnert, Artifex, Theater Na de Dam en het Biesbosch MuseumEiland ontwikkelden vier theateervoorstellingen met jonge acteurs, gebaseerd op het kunstwerk 'waiting for it to end' op het eiland van kunstenaar Alaa Minawi.

Op 4 mei legde burgemeester Egbert Lichtenberg van de gemeente Altena een krans bij het monument dat de rol van de boeren herdenkt.

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei heeft als taak richting, inhoud en vorm te geven aan herdenken en vieren en de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend te houden. Daartoe worden onder meer op 5 mei door heel Nederland Vrijheidsmaaltijden georganiseerd. Op 5 mei werd voor het eerst een Vrijheidsmaaltijd in het Biesbosch MuseumEiland georganiseerd, waar 50 personen aan deelnamen.

Deltaconcert

Op 21 juni is voor het derde achtereenvolgende jaar door de Stichting Deltaconcerten een Deltaconcert georganiseerd op het museumeiland. Ruben Hein en het Matangi Quartet traden op met als verbindend thema water, natuur, stilte. Het concert werd bijgewoond door 160 personen en was uitverkocht.

Arendendag

Op 7 september is in samenwerking met Staatsbosbeheer een themadag arenden gehouden. Er werden rondvaarten, begeleide wandelingen en verschillende lezingen gehouden. De dag was met 160 deelnemers volledig bezet en een museumbezoek was bij het arrangement inbegrepen.

NK Open water zwemmen

De Biesbosch Zwemmers uit Werkendam organiseerden op 31 augustus weer hun Openwaterzwemwedstrijd rond het Biesbosch MuseumEiland. Op vrijdagavond 30 augustus namen 150 zwemmers deel; op de officiële wedstrijddag waren 300 zwemmers actief. In het weekend werd ook "The Biesbosch Swim Challenge" georganiseerd waarbij wordt gezwommen voor een donatie voor ALS.

Open monumentendag

Erfgoed Altena waarin het Biesbosch MuseumEiland participeert, organiseerde 15-16 september activiteiten in het Monumentenweekend. Deze dag was gekoppeld aan het thema 'Routes, netwerken en verbindingen'. In het kader hiervan organiseerden we op 16 september een volgeboekte rondvaart rond het thema crossings.

Nacht van de Nacht

Samen met IVN en Staatsbosbeheer organiseerden we op 28 oktober Laarzendag en de Nacht van de Nacht. 120 Bezoekers, jong en oud, hebben een avondwandeling gemaakt onder de volle maan. Gidsen van Staatsbosbeheer en IVN begeleidden de bezoekers langs een aantal markante plaatsen op de Pannekoek waar verhalen over de Biesbosch tot leven werden gebracht.

Boekpresentatie

Op 24 oktober is het boek "Dierbare herinneringen van een Biesboschbewoner" gepresenteerd. Het boek vol verhalen over bijzondere waarnemingen van en belevenissen met dieren is geschreven door Wim van Wijk en geïllustreerd door Henk van Dalen. Hoofdstuktitels als: 'De gaai zaait, de bever oogst', 'Ontdooide paling komt te laat voor roerdomp', of 'Zo vang je een gewonde buizerd' geven al aan dat het geen alledaagse voorvallen zijn die een plaats hebben gekregen in dit wonderlijk mooi geïllustreerde boek.

GEBOUW

De nieuwe zaal biedt mogelijkheden om de bedrijfsvoering te verruimen. In 2024 is de zaal regelmatig gebruikt voor horeca-groepsbezoeken, filmvertoningen, presentaties en lezingen, als trouwlocatie en voor educatieve programma's als bijvoorbeeld Jet en Jan. Er zijn nog aanpassingen aan akoestiek en luchtbehandeling voorzien.

Bij de entree naar het museum is dankzij een subsidie van het Cultuurfonds het systeem met munten omgezet naar een systeem met een QR-code scanner. Het oude systeem was storingsgevoelig waardoor personeel en vrijwilligers regelmatig met storingen geconfronteerd werden en kostbaar in onderhoud.

Lekkages aan het dak zijn naar het zich laat aanzien verholpen.

4.BEZOEKERSAANTALLEN 2024

Het aantal betalende bezoekers over 2024 was nagenoeg gelijk aan dat van 2023. Het aantal niet betalende bezoekers aan de horeca/bezoekerscentrum is opnieuw gestegen. Het afgelopen jaar bleven de groepsbezoeken nog steeds achter. De groei van het aantal museumkaarten van de afgelopen jaren is dit jaar niet doorgezet. Het uitkeringspercentage voor een bezoek met een museumkaart komt op ca. 63% van het reguliere tarief (in 2023 was dit 60%). De website www.biesboschmuseumeiland.nl is in 2024 door 80.000 bezoekers bezocht (2023- 131.000).

MUSEUM	2022	2023	2024
Volwassenen	5.705	5.402	5.113
Kinderen	1.272	1.161	948
65+	848	967	594
CJP	46	75	73
Volwassenen groep	2.698	2.982	3.303
Kinderen groep	1.144	927	1.465
Gratis toegang	346	447	337
Vrienden Biesbosch MuseumEiland	169	135	109
Peuters	674	829	835
MJK	6.752	8.289	7.788
MJK kind	1.143	1.680	1.785
Subtotalen	20.797	22.894	22.350
MUSEUM + RONDVAART			
Volwassenen individueel	13.142	12.883	13.512
Kinderen individueel	1.464	1.299	1.398
Volwassenen groep	2.843	2.419	2.311
Kinderen groep	648	639	549
MJK	5.880	6.389	6.269
MJK kind	748	875	919
Vrienden BME	12	8	13
Gratis toegang	21	2	0
Subtotalen	24.758	24.514	24.971
TOTAAL MUSEUM+MUSEUM/RONDVAART	45.555	47.408	47.321

Toegankelijkheid

In 2024 is gewerkt aan de toegankelijkheid van het Biesbosch MuseumEiland en Nationaal Park de Biesbosch voor bezoekers met een fysieke beperking. Er zijn fondsen geworven voor een Zonnebloemrolstoelfiets, een offroad-rolstoel en een speciaal hiervoor geplaatste stalling. Ook zijn de paden op het MuseumEiland opgeknapt voor rolstoelgebruikers en zijn er extra zitplekken gecreëerd voor bezoekers die aan een rolstoel gebonden zijn. Medefinanciering werd verstrekt door de provincie Noord-Brabant/Stichting Natuurpoorten Brabant, Stichting Beheer Kruisgelden Werkendam, ANWB Fonds, Rabobank Altena-Bommelerwaard en de Zonnebloem. In 2024 zijn we een aantal keer, door externe omstandigheden, niet of minder goed bereikbaar geweest. Op 13 april is de veerpont Kop van het Land na een aanvaring twee weken volledig uit de vaart geweest. Tot 2031 wordt de A27 verbreed en aangepast. In de voorbereidende fase zijn we al verschillende malen geconfronteerd met weekendafsluitingen van de A27.

5.PROMOTIE EN PUBLICITEIT

Met een beperkt marketingbudget zijn we gebaat bij (veel) free publicity. Diverse kranten en bladen weten ons jaarlijks te vinden. Onze intensieve samenwerking met oa Beleef de Biesbosch, de Biesboschlinie, Visit Brabant en Get You're Guide zorgt er ook voor dat we voldoende media-aandacht krijgen. Zowel online als offline.

- In 2024 stelden we een marketinplan vast met de volgende doelen:
1. Toename van bezoekersaantallen museum naar 62.500 in 2027.
 2. Vergroot de interactie en betrokkenheid van het museum als place to be in Nationaal Park de Biesbosch met het online publiek door middel van gerichte sociale media-activiteiten op Facebook en Instagram.
 3. Verbeter de betrokkenheid en bevorder herhalingsbezoek van bezoekers door verrijking van museumervaring door een meerjarentoonstellingsprogramma.

Bijzondere bezoeken zorgen ook altijd voor de nodige persaandacht. Zo bezocht gedeputeerde Bas Maes van de Provincie Noord Brabant op 14 november het museum. Hij begeleidde een groep van de Sigmondschool uit Werkendam die het museum in het kader van de subsidieregeling Museumschatjes bezocht. Bij het gesprek waren ook Patrick Timmermans, directeur van Erfgoed Brabant die de regeling Museumschatjes uitvoert en Wendy van Ooijen, wethouder van de gemeente Altena met onderwijs in haar portefeuille. Namens het museum waren Geert Lenders en de directie aanwezig. Dankzij wat vertraging in de logistiek bij het vervoer van de school was er volop ruimte om ook een presentatie te geven van onder meer de herinrichtingsplannen museum waarvoor ook de provincie benaderd is voor een bijdrage. Het bezoek is uitgebreid in beeld gebracht en onder meer gebruikt in de nieuwsbrief en op de social mediakanalen van de provincie.

- Een greep uit de media-aandacht in 2024:
- Aandacht in het AD Rivierenland over het slechte (terras) weer:
<https://www.linkedin.com/posts/vvv-altena-biesbosch-of-het-weer-van-invloed-is-op-het-aantal-activity-7206913382405263360-Gi6j/?originalSubdomain=nl>
 - Nieuwsbrief Visit Brabant juli 2024:
https://www.visitbrabant.com/nl/reisidee/op-pad-in-de-wildernis-van-nationaal-park-de-biesbosch?utm_medium=email&utm_source=spotler&utm_campaign=nieuwsbrief-consument-nl-juli
 - Interview Altena TV inzake subsidie gemeente Altena:
<https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:7267575624771190784/?actorCompanyId=56027643>
 - Influencers blog:
<https://www.beleefdebiesbosch.nl/tips/blogs/een-dagje-weg-in-de-natuur-van-de-biesbosch>

6.SAMENWERKINGS- VERBANDEN

HET BIESBOSCH MUSEUMEILAND IS ACTIEF AANGESLOTEN BIJ:

- De Nederlandse Museumvereniging.
- Ons Water van het Ministerie van I&W
- Global Network of Water Museums (WAMU-Net) van UNESCO-IHP.
- Get Your Guide
- Visit Brabant
- Erfgoed Brabant
- Brabantse Musea
- Brabantse Natuurpoorten
- Visserijmuseum – Museum de Rivier
- Stuurgroep en Klankbordgroep Bestemmingsmanagement Biesboschregio
- Erfgoed Altena
- Biesbosch Linie

Ons Water wil komen tot een samenwerkingsverband tussen een aantal landelijke aan water gerelateerde musea, om het belang voor de aandacht van goede waterkwaliteit en waterbeheer ook buiten de twee landelijke ‘Weken van Ons Water’ te verspreiden. Deelnemende musea zijn het Baggermuseum Sliedrecht, Zuiderzeemuseum Enkhuizen, Waterliniemuseum Bunnik, Nieuw Land Erfgoed Centrum Lelystad, Haarlemmermeermuseum De Cruquius, Nederlands Watermuseum Arnhem, Woudagemaal Lemmer, Watersnoodmuseum Ouwerkerk, Biesbosch MuseumEiland Werkendam en het Fries Museum Leeuwarden.

Brabantse Natuurpoorten geeft elk jaar een speciale gids met de deelnemende Natuurpoorten uit inclusief vermelding op de website. Het netwerk maakt zich op verzoek van de provincie Noord-Brabant ook sterk voor toegankelijke natuur in de buurt van de Brabantse Natuurpoorten. Doel is het treffen van voorzieningen waardoor mensen met een beperking ook de natuur in kunnen gaan.

Global Network of Water Museums (WAMU-Net) van UNESCO-IHP. UNESCO-IHP Venetië is initiatiefnemer voor een Global Network of Water Museums. Deelnemende musea zijn niet allemaal musea met een gebouw en een collectie om naar te kijken; er zijn zogenaamde ‘open air’ musea bij en er is zelfs een geheel virtueel museum bij. Het WAMU-NET is een onderdeel van UNESCO en gericht op bewustmaking van ons kostbare water erfgoed. Het Global Network zoekt naar oplossingen voor de hedendaagse wateruitdagingen door het verbinden van vroegere en huidige waterbeheer-praktijken met duurzame ontwikkelingsdoelen.

In 2023 is de samenwerking gezocht met drie collega-musea, te weten het Nationaal Steendrukmuseum (Valkenswaard), Museum de Wieger (Deurne) en Museum Klok en Peel (Asten). Besloten is gezamenlijk op te trekken met de boodschap dat de musea meer willen betekenen in de provincie door zich te vernieuwen en door te ontwikkelen. De provincie Noord-Brabant heeft een subsidieverzoek gehonoreerd waarmee de vier musea een plan ontwikkelen voor een cultureel aanbod van de vier musea (en eventueel andere stakeholders) voor nieuwe Brabanders, waarin wordt gedefinieerd wat er wordt verstaan onder de nieuwe Brabanders. Medio april 2025 zal een onderzoeksrapport aan de provincie Noord-Brabant aangeleverd worden.

In 2024 heeft het Biesbosch MuseumEiland meegewerkt aan de planvorming van het museale concept voor de vernieuwing van het Visserijmuseum – Museum de Rivier. Naast het museale concept onderzoeken we mogelijkheden tot uitvoering van het concept zowel inhoudelijk als financieel en van verdere samenwerking tussen de twee musea van de gemeente Altena.

7. EXPLOITATIEREKENING 2024

Met betrekking tot het Biesbosch MuseumEiland zijn drie stichtingen actief. De Stichting Beheer Onroerend Goed is verantwoordelijk voor het onroerend goed. De museum stichting exploiteert het museum en de stichting Horeca is een steunstichting voor het museum. In zowel de museum- als horeca stichting is een omzetstijging van 10% gerealiseerd ten opzichte van 2023.

De kosten zijn nagenoeg op hetzelfde niveau gebleven als in 2023. De negatieve resultaten zijn grotendeels te wijten aan openstaande onderlinge huren en de keuze voor afschrijvingen in de 20 jaar. Sponsoring, donaties en subsidies zijn deels in de museumstichting en deels in de beheerstichting verwerkt. Deze bijdragen zijn t.o.v. 2023 gestegen met 34%.

JAARREKENINGEN BIESBOSCH MUSEUMEILAND 2024								
	KOSTEN	MUSEUM	HORECA	BEHEER	INKOMSTEN	MUSEUM	HORECA	BEHEER
Kostprijs van de omzet	€ 34.380	€ 157.901	€ -		Netto-omzet	€ 615.062	€ 559.202	€ 245.888
Personeelskosten					Sponsorbijdragen	€ 26.619	€ -	€ 62.887
Lonen	€ 350.027	€ 252.500			Donaties & subsidies	€ 126.497	€ -	€ -
Sociale lasten	€ 55.507				Overige			€ 3.831
Pensioenlasten	€ 34.761							
Overige personeelskosten	€ 66.925							
Overige bedrijfskosten								
Huisvesting	€ 151.517	€ 109.064	€ 56.295					
Exploitatie	€ 1.853	€ 33.460	€ 10.959					
Verkoop	€ 17.737	€ 13.449	€ -					
Kantoor	€ 19.611	€ 659	€ -					
Algemeen	€ 20.774	€ 60.606	€ 47.495					
Bankkosten	€ 5.825	€ 2.574	€ 5.903					
Totaal kosten	€ 758.917	€ 630.213	€ 120.652		Totaal inkomsten	€ 768.178	€ 559.202	€ 312.606
					RESULTAAT TOTAAL			
Resultaat voor afschrijvingen	€ 9.261	€ -71.011	€ 191.954	€ 130.204				
Afschrijvingen	€ -	€ -	€ 281.063					
Resultaat na afschrijvingen	€ 9.261	€ -71.011	€ -89.109	€ -150.859				

8. PERSONEEL EN ORGANISATIE

BESTUUR BIESBOSCH MUSEUM

In 2024 was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Dhr. Y.C.M.G. de Boer – voorzitter

Mevr. M.H. Hakkers – vice voorzitter

Dhr. R. van Diem – penningmeester

Dhr. G.W.M. Lenders – secretaris

Het bestuur vergaderde in 2024 op 8 februari, 21 maart, 6 mei, 26 augustus, 28 oktober en 17 december.

COMITÉ VAN AANBEVELING

In 1996 is bij de oprichting van de Vereniging Vrienden een Comité van Aanbeveling aangezocht.

Het Comité bestaat uit de volgende leden:

Dhr. J.K. van Oord

voorzitter

Mevr. mr. I.R. Adema

Commissaris van de Koning van de provincie Noord-Brabant

Dhr. J. Heijkoop

oud-burgemeester van Hendrik-Ido-Ambacht

Dhr. D.C.H. Verheijen

oud-directeur Parkschap Nationaal Park De Biesbosch

Dhr. P.J. Schoon

oud-directeur Dordrechts Museum

Dhr. E.B.A. Lichtenberg

burgemeester van de gemeente Altena

Dhr. J.H. Sloesen

Directeur-bestuurder Cultuurcluster Roosendaal

Het Comité van Aanbeveling kwam op uitnodiging van het bestuur op 1 maart bijeen. Tijdens een ontbijtsessie in museumcafé Biesonder werden het jaarplan 2024 en de plannen m.b.t. herinrichting gepresenteerd. In oktober is de heer J.H. Sloesen toegetreden tot het Comité.

PERSONEEL BIESBOSCH MUSEUMEILAND

De stichting Biesbosch MuseumEiland heeft 6,5 fte in dienst. In totaal zijn 9 personen werkzaam op het terrein van:

- financiële en personeelsadministratie. (0,88 fte)
- fondsen- en sponsorwerving ter ondersteuning van de directie (0,44 fte)
- beheer en ontvangst bezoekers (2,7 fte)
- verzorging interieur (0,38 fte)

De directie van het museum wordt gevoerd door mevrouw A. de Stigter (commercieel directeur) en de heer P.C.H. van Beek (museaal directeur).

Van MidZuid, het uitvoeringsbedrijf voor de Gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Arbeid Voor Allen (WAVA) namens de gemeenten Altena, Drimmelen, Geertruidenberg en Oosterhout, wordt op structurele basis 0,78 fte afgenomen.

In 2024 zijn Nancy Bijland en Edwin van Loon aangesteld als beheerders. Zij hebben met succes de gastheercursus Biesbosch gevolgd.

In 2024 zijn naast de jaarlijkse herhalingscursus BHV in huis ook cursussen gastvrijheid en vitaliteit gevolgd.

STAGES

Iris Hoornsman, student Cultuurgeschiedenis en Erfgoed aan de Universiteit van Utrecht, heeft van februari tot en met juni 2024 haar afstudeeropdracht gedaan bij het museum. In opdracht van het museum en IVN ontwikkelde zij een product en academische verantwoording in plaats van een traditionele scriptie. De stageopdracht was: maak een educatief programma van de vaste tentoonstelling voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Verschillende leerlingen van het Altena College en de Schans hebben een meeloopstage gedaan op het Biesbosch MuseumEiland. Ze zijn ingezet bij de balie en in de horeca.

VRIJWILLIGERS

Het Biesbosch MuseumEiland beschikt verder over een trouw en meelevend team van vrijwilligers. Voor zowel grote als kleine musea zijn vrijwilligers onmisbaar. In 2024 waren er zo'n vijftientig vrijwilligers op structurele basis actief met onder meer:

- ondersteuning bij baliewerkzaamheden.
- archiefwerkzaamheden.
- beleidsadvisering.
- activiteiten op PR- en promotiegebied.
- het (dagelijks) beheer van de installaties in/om het gebouw (o.a. biomassakachels).
- het terreinonderhoud.
- specifiek onderhoud aan de Biesbosch Beleving.

Verder bemant een team van 13 schippers de fluisterboten "Oh So Still", "Whisper" en "Silence", allen eigendom van Biesbosch Fluistertours B.V.

9. GREENKEY / MVO

ENERGIE:

Afgelopen jaar hebben we bijna 6.000 kWh minder energie gebruikt, vanwege het nieuw af te sluiten energiecontract en andere prijsstijgingen, heeft ons dit echter geen financieel voordeel opgeleverd.

In februari vond de tweejaarlijkse GreenKey-keuring plaats. We zijn met vlag en wimpel geslaagd en mogen de komende 2 jaar weer het Green Key keurmerk niveau GOUD voeren. Vanuit de GreenKey certificering werken wij met een zogenaamd Green Team. Dit Green Team heeft als taak nieuwe acties inzake duurzaamheid te initiëren en te controleren of op de werkvloer de afspraken met betrekking tot duurzaamheid worden nagekomen. Ook is het Green Team verantwoordelijk voor het (doen) uitvoeren van het duurzaamheidsprogramma. Het Green Team werkt met een MVO-actielijst.

BEHAALDE MVO-ACTIEPUNTEN 2024:

– Verduurzaming vastgoed:

Via de provincie Noord-Brabant hebben we meegedaan aan het programma 'verduurzaming maatschappelijk vastgoed'. Er heeft een opname van onze gebouwinstallaties plaatsgevonden. Op basis hiervan volgde een advies over hoe we mogelijk ons gebouw nog kunnen verduurzamen. Bij de opname werd al opgemerkt dat het dik in orde is met de duurzaamheid. En de conclusie is dan ook dat er op dit moment geen winst te behalen is.

– Aanschaf hoge drukspuit die gebruikmaakt van oppervlaktewater i.p.v. kraanwater

Door de aanschaf van een andere hogedrukspuit gebeurt het wekelijks onderhoud (schoonspuiten) van de waterbeleving sinds dit jaar met oppervlaktewater in plaats van met kraanwater.

OPENSTAANDE MVO-ACTIEPUNTEN:

– Verduurzaming horeca:

Via de gemeente Altena doen we kosteloos mee aan een programma over verduurzaming van de horeca. Dit wordt uitgevoerd door Greendish. Na een kennismakingsgesprek zijn in het najaar onze inkooplijsten beoordeeld en hielden we een voedselverspillingsmeting. Deze gegevens zijn vervolgens gebruikt voor een nulmeting + advies. Met dit advies gaan we in 2025 aan de slag en er volgt daarna een tweede meting om te kijken of we duurzamer zijn geworden. Dit gaat dus over het voedsel dat we gebruiken, maar ook over de producten op de menukaart, het inkoopbeleid (zo weinig mogelijk restjes) en bijvoorbeeld 'hergebruik' van voedsel dat overblijft (denk aan snijafval verwerken in soep). Ook het communiceren hierover richting onze klanten is onderdeel van dit programma.

– Realiseren oplaadpunt voor elektrische auto's.

– Aanschaf van een kleine windvaan voor opwekking van energie.

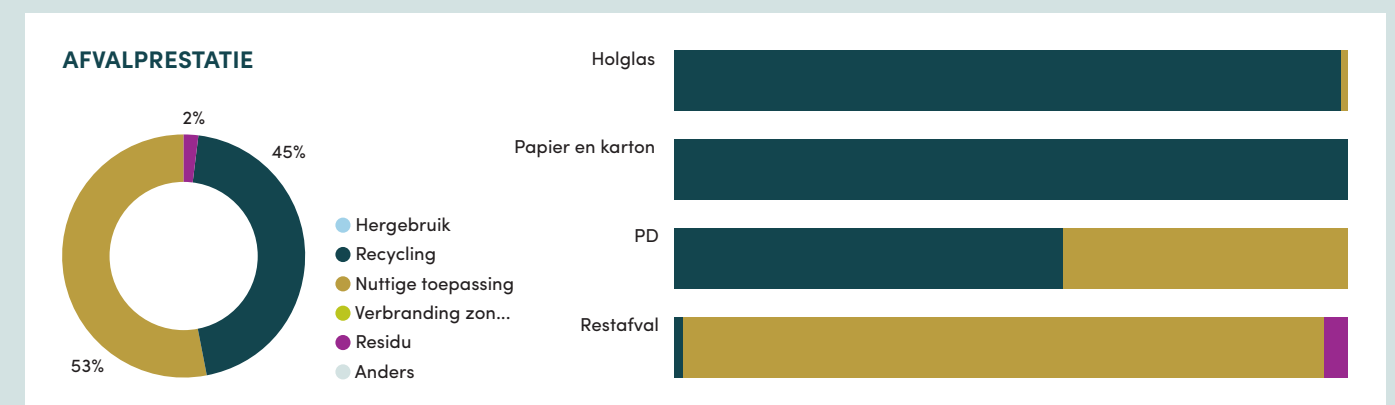
Dit zijn 2 lange termijnwensen, waar op dit moment geen lopende actie op zit.

LANGE TERMIJN MVO-DOELSTELLINGEN (2030):

Reductie van percentages restafval, watergebruik en elektriciteit. Aan deze punten wordt constant aandacht besteed.

Afvalbarometer

Onze afvalprestatie is verbeterd: van 9% residu in 2023 naar 2% in 2024!

Het gemiddelde verbruik per bezoeker (water, energie, afval) is afgenomen.

Toch zijn de totale milieukosten per bezoeker toegenomen, dit komt door de hogere kosten met betrekking tot energie.

10. VERENIGING VRIENDEN VAN HET BIESBOSCH MUSEUMEILAND EN SPONSOREN

De Vereniging Vrienden van het Biesbosch MuseumEiland telde in 2024 185 leden en stelt zich ten doel het museum financieel te steunen, maar leden werken ook als ambassadeurs aan de (naams-) bekendheid van het museum.

In de voorbije 25 jaar heeft de vereniging jaarlijks projecten gefinancierd zoals de inrichting van de Huib den Tuinder bibliotheek in het vernieuwde museum; de restauratie van het schilderij van de Sint-Elisabethsvloed, het vertalen van teksten in het museum voor buitenlandse bezoekers en bewegwijzering op het buitenmuseum de Pannekoek. Het jaarlijkse onderhoud van de grienden in het buitenmuseum wordt mede bekostigd door de Vrienden. In 2024 is dankzij een donatie van de Vrienden de akoestiek in de nieuwe grote zaal verbeterd.

Op 17 juni werd de jaarvergadering van de vereniging in het museum gehouden.

Belangstellenden die lid van de vereniging willen worden, kunnen zich via de link <https://www.biesboschmuseumeiland.nl/sponsors-en-vrienden/> op onze website aanmelden bij de Vereniging.

SPONSOREN

In 2024 hadden we voor de exploitatie en/of een aantal projecten steun van de volgende sponsors, fondsen en subsidiënten:

VOx Impuls | Hakkers BV | De Klerk BV | Hoogendoorn BV | Vereniging voor Waterbouwers | Witlox VCS | Fluistertours | GIO Coffee BV | Royal van Beest Group BV | V.O.F. van der Pijl Reklame | Brabantse Natuurpoorten | Stichting Beheer Gelden Kruisvereniging Werkendam | Rabo ClubSupport | Mastboom Brosens Stichting | van Ballegooijen fonds | provincie Noord-Brabant | Gemeente Altena.

VRIENDEN EN
SPONSOREN
BEDANKT!

11. GOVERNANCE CODE

Het Biesbosch MuseumEiland past de acht principes en de aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 toe en doet hierbij verslag in de jaarstukken.

Principe 1: Waarden scheppen voor en in de samenleving

Het Biesbosch MuseumEiland realiseert zijn maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te bewaren en over te dragen: komende jaren maken we het Biesbosch MuseumEiland klaar voor toekomst. We creëren een plaats waar alle generaties zich thuis voelen, geprikkeld worden en zich kunnen ontwikkelen. We bouwen aan een robuust, modern, veilig, attractief doe- en belevingsmuseum. We laten ons inspireren door maatschappelijke thema's als klimaat(verandering) en milieu. Het afgelopen jaar zijn we gestart met de planvormingsfase voor de herinrichting van 2 museumzalen. Het thema is klimaat: waterveiligheid. We werken hiervoor samen met Rijkswaterstaat en de betrokken waterschappen. De doelgroepen 'jeugd' en 'nieuwe generaties' krijgen extra aandacht. Verder werken we constant aan de verbetering van de toegankelijkheid van het Biesbosch MuseumEiland. We richten ons momenteel op mensen met een fysieke en visuele beperking.

Principe 2: Toepassen en/of toelichten

Het Biesbosch MuseumEiland past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 toe en doet hiervan verslag in de jaarstukken. De Governance Code Cultuur 2019 is nog niet volledig geïmplementeerd: Bestuurs- en directiereglement zijn in 2023 aangepast aan de gewijzigde statuten. Een jaarlijkse zelfevaluatie door het bestuur is een volgende te nemen stap.

Principe 3: Onafhankelijk en integer handelen

In de statuten en daaruit voortvloeiend het bestuurs- en directiereglement staat beschreven hoe bestuurs- en directieleden om dienen te gaan met tegenstrijdige belangen en hoe integer te handelen. In 2024 is geen sprake geweest van belangenverstrengeling of tegenstrijdig belang.

Principe 4: Handelen volgens verdeling taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Bestuurs- en directieleden handelen volgens het bestuurs- en directiereglement, waarin de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd.

Principe 5: Zorgvuldig besturen

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de algemene leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. De directie geeft namens het bestuur uitvoering aan

de dagelijkse leiding. De directie rapporteert daarover geregeld aan het bestuur. De verplichtingen daarover staan omschreven in het bestuurs- en directiereglement. Er wordt nog niet om de 4 jaar van accountantsbureau gewisseld en ook de jaarlijkse zelfevaluatie (1x per 3 jaar onder externe begeleiding) moet nog ter hand worden genomen.

Principe 6: Omgang met mensen en middelen

Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. De Museum cao wordt toegepast en er is een klachtenregeling en een beleid ongewenste omgangsvormen. Het plan van aanpak voor de implementatie van de Code Diversiteit & Inclusie en de Code Fair Practice is vastgesteld en de uitvoering ervan is ter hand genomen. Er is een externe vertrouwenspersoon benoemd. Er is geen gedragscode en/of integriteitscode voor het bestuur. De (organisatie brede) risicobeheersing en controle zijn nader uitgewerkt in het bestuursverslag.

Principe 7 vervalt in de bestuur-directie-versie van de Governance Code Cultuur.

Principe 8: Deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid

Het bestuur is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

Het rooster van optreden is opgenomen in het jaarverslag en staat op de website. Bij de invulling van vacatures wordt de Code Diversiteit & Inclusie gevolgd. De profielschets van het bestuur is actueel.

Er is nog geen introductieprogramma voor nieuwe bestuursleden.

CODE DIVERSITEIT & INCLUSIE

Het Biesbosch MuseumEiland onderschrijft de code en streeft ernaar om op alle P's van de code (Partners, Personeel, Programma, Publiek) de diversiteit en inclusie te verbeteren. Bestuur en directie hebben het plan van aanpak inclusief stappenplan om Diversiteit & Inclusie verder te implementeren in de organisatie vastgesteld. De directie heeft de implementatie ter hand genomen.

CODE FAIR PRACTICE

De Stichting Biesbosch MuseumEiland erkent de Fair Practice Code en onderschrijft het streven voor duurzaam, eerlijk en transparant ondernemen en werken in kunst en cultuur.

Sinds januari 2021 zijn we als Stichting Biesbosch MuseumEiland toegetreden tot de Museumvereniging en passen we de Museum-cao toe, zowel qua salariering als de secundaire arbeidsvoorwaarden. Functiebeschrijvingen zijn (nog) niet aangepast op basis van het handboek van de Museumvereniging. Verder wordt er meer en structureler thuisgewerkt door de kantoormedewerkers. Zij ontvingen hier in 2024 geen thuiswerkvergoeding voor. Tegelijkertijd wordt bij thuiswerken ook geen kilometervergoeding uitbetaald.

